

с. 736.

1. Абаренков В. П. Краткий политический словарь / В. П. Абаренков, Т. Е. Абова, А. Г. Аверкин и др. ; [сост. – ред. Л. А. О니кова, Н. В. Шишлина]. – 6-е изд., доп. – М. : Политиздат, 1989. – 623 с.
2. Семенов А. К. Психология и этика менеджмента и бизнеса / А. К. Семенов, Е. Л. Маслова. – М. : Информационно-внедренческий центр «Маркетинг», 1999. – 200 с.
3. Єфремов Т. Ф. Большой современный толковый словарь русского языка / Т. Ф. Єфремов. – М. : 2006. – 736 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління : посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К. : Академвидав, 2003. – 568 с.
5. Сизоненко В. О. Сучасне підприємництво : довідник / В. О. Сизоненко. – К. : Знання-Прес, 2007. – 440 с.
6. Петровский А.В. Основы теоретической психологии / А. В. Петровский, М. Г. Ярошевский. – М. : ИНФРА, 1998. – 528 с.
7. Зверинцев А. Б. Коммуникационный менеджмент : Рабочая книга менеджера / А. Б. Зверинцев. – СПб : Союз, 1997. – 287 с.
8. Андреева Г. М. Психология социального познания : учеб. пособие для студентов вузов / Г. М. Андреева. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Аспект Пресс, 2009. – 303 с.
9. Феофанов О. А. Реклама. Новые технологии в России : учеб. пособие для подготовки профессионалов в сфере рекламы / О. А. Феофанов. – Санкт-Петербург : Питер, 2000. – С. 37.
10. Доти Д. Паблицити и паблик рилейшнз / Д. Доти. – М. : информационно-издательский дом «Филинь», 1996. – 237 с.
11. Скопенко О. І. Сучасний словник іншомовних слів : близько 20 тисяч слів і словосполучень / [уклали : О. І. Скопенко, Т. В. Цимбалюк]. – К. : Довіра, 2006. – 789 с.
12. Карков Ф. И. Рекламный рынок : методика изучения / Ф. И. Карков, А. А. Родионов. – М. : Экзамен, 2010. – 326 с.
13. Колодка, А. В. Імідж організації як економічна категорія : сутність, зміст, основні етапи формування / А. В. Колодка, С. М. Ілляшенко // Прометей. – 2012. – №2(38). – С. 164-170.
14. Альтшуллер А. А. Суперменеджер : имидж и самопрезентация/ А. А. Альтшуллер. – М. : Феникс, 2004. – 160 с.
15. Андреева Ю. В. Взаимосвязь профессиональных и личных качеств имиджа руководителя / Ю. В. Андреева. - М. : «Юникс», 2006. – 212 с.
16. Бинецкий А. Е. Паблик рилейшнз. Защита интересов и репутации бизнеса : учеб.-практ. пособие / А. Е. Бинецкий. – М. : ИКФ «ЭКМОС», 2003. – 307 с.
17. Огинский Р. Имидж и стиль : идеальный выбор : как добиться успеха / Р. Огинский. – М. : Фитон+, 2005. – 158 с.
18. Палеха Ю.І. Іміджологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. Палеха. - К. : Видавництво Європейського університету, 2004. – 323 с.
19. Перельгина Е. Б. Психология имиджа : учеб. пособ. / Е. Б. Перельгина. – М. : Аспект-Пресс, 2002. – 223 с.
20. Скрипаченко Т. В. Соціально-психологічний імідж сучасного керівника / Т. В. Скрипаченко. – Запоріжжя, 2001. – 216 с.
21. Секерин В. Природно-экологические образы в формировании корпоративного имиджа / В. Секерин, Ю. Тулеева // Маркетинг. – 2008. – № 6. – С. 28-36.
22. Офіційний сайт ТзОВ «Готельний комплекс «Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hotel-lutsk.com/>
23. Создание имиджа. Как создать имидж компании? [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://smm.ingate.ru/smm-wiki/sozdanie-imidzha/>.

Рецензент: д.е.н., професор Коцій О.В.

УДК 657.6

Ховрак І.В., к.е.н., доцент

Д'яченко А.Е.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасне підприємницьке середовище зазнає швидких змін та посилення глобальної конкуренції, що підвищує вимоги до отримання своєчасної, надійної та відповідної інформації для прийняття рішень та забезпечення довіри інвесторів. Фінансовий стан підприємства як одна з найважливіших характеристик його фінансової діяльності, впливає на конкурентоздатність, імідж та потенціал у діловому співробітництві. Тому проблематика етичного проведення аудиту набуває важливу роль у розвитку підприємств.

Ключові слова: аудит, етичне проведення аудиту, фінансовий стан підприємства, управлінські рішення.

Khovrak I., Diachenko A.

ETHICAL ISSUES IN AUDITING OF THE FINANCIAL CONDITION OF THE COMPANY

The modern business environment is undergoing rapid changes and increasing global competition, which raises the requirements for timely, reliable and relevant information for decision-making and investor confidence. The financial condition of the company as one of the most important characteristics of its financial activity affects competitiveness, image and potential in business cooperation. Therefore, the ethics of the audit takes on an important role in the development of companies.

Key words: auditing, ethical audit, financial condition of the company, management decisions.

Ховрак И.В., Дяченко А.Э.

ЭТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРОВЕДЕНИЯ АУДИТА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Современная предпринимательская среда испытывает быстрые изменения и усиление глобальной конкуренции, повышая требования к получению своевременной, надежной и соответствующей информации для принятия решений и обеспечения доверия инвесторов. Финансовое состояние предприятия как одна из важнейших характеристик его финансовой деятельности, влияет на конкурентоспособность, имидж и потенциал в деловом сотрудничестве. Поэтому проблематика этического аудита приобретает важную роль в развитии предприятий.

Ключевые слова: аудит, этическое проведение аудита, финансовое состояние предприятия, управленческие решения.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасне підприємницьке середовище зазнає швидких змін та посилення глобальної конкуренції, що підвищує вимоги до отримання своєчасної, надійної та відповідної інформації для прийняття рішень та забезпечення довіри інвесторів. Тому аудит набуває важливу роль у розвитку підприємств. Так, необхідність управління ризиками та високий рівень невизначеності посилюють роль аудиту на ринках капіталу та забезпечують можливість доступу до інформації для різних зацікавлених сторін, що значно покращує якість прийняття рішень про розподіл капіталу [5]. Однак, корпоративні скандали останніх кількох років привернули увагу до проблеми забезпечення належного рівня ділової етики [9]. Також, враховуючи високий рівень збитковості та зростаючий рівень банкрутства підприємств, виникає необхідність пошуку шляхів ідентифікації появи кризових явищ за допомогою аудиту. За таких умов особливої актуальності набуває проблематика етичного проведення аудиту фінансового стану підприємства на основі достовірної та якісної інформації.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Популяризація, зростання обсягів аудиторських послуг та посилення довіри громадськості до показників аудиту може призводити до приховування реальних проблем [13]. Тому дослідженню етичних аспектів проведення аудиту фінансового стану підприємства присвячена значна кількість публікацій західних вчених протягом останніх тридцяти років. Так, американські вчені підкреслюють необхідність поглибленого розуміння важливості етичного прийняття рішень у процесі проведення аудиту задля досягнення високих етичних стандартів [12], приділяючи значну увагу дослідженню етичних установок фахівців [7] та обґрунтовуючи вплив неетичної

поведінки на діяльність та імідж підприємств [8]. При цьому важливою є етична чутливість як здатність тлумачити певну ситуацію та усвідомити існування моральної проблеми [10]. Важливо додати, що неетичну поведінку аудиторів поділяють на усвідомлену і неусвідомлену [14]. Британські вчені наголошують на існуванні конфлікту інтересів: професійні обов'язки аудиторів перед акціонерами компанії та суспільством в цілому [6]. Одночасно, при наявності етичного керівництва аудитори більш схильні діяти етично [4]. Проте у науковому полі українських вчених та практичній діяльності підприємств, важливість етичних аспектів аудиту знаходиться лише на стадії усвідомлення. Тому, враховуючи глобалізаційні процеси, світові економічні зрушення та динамічний розвиток аудиторської діяльності, питання етики аудитора, методики аудиту фінансового стану підприємств, а, внаслідок, пріоритетних напрямів покращення фінансової стійкості підприємств потребують постійного дослідження для досягнення відповідності сучасним реаліям.

Цілі статті. Метою статті є обґрунтування специфіки аудиту фінансового стану підприємства з врахуванням етичності проведення аудиту.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Фінансовий стан підприємства як одна з найважливіших характеристик його фінансової діяльності, впливає на конкурентоздатність, імідж та потенціал у діловому співробітництві. Тому проведення аудиту фінансового стану підприємства з дотриманням етичних засад є запорукою ефективної реалізації економічних інтересів усіх зацікавлених сторін [11]:

1) внутрішніх:

- власників, акціонерів та працівників, що зацікавлені в отриманні реальних фінансових результатів, дивідендів, належного рівня заробітної плати;

2) зовнішніх:

- бізнес-партнерів (постачальників, підрядників, інвесторів, кредиторів), що зацікавлені у своєчасному одержанні платежів, відсотків, поставок та замовлень;

- суспільство (клієнти, локальна спільнота, держава, контролюючі органи), що зацікавлені у своєчасності надходжень до бюджетів, одержанні товарів та послуг, підвищення соціальної відповідальності підприємства.

Аудит фінансового стану підприємства проводиться з урахуванням основних елементів фінансового стану, а саме: прибутковість та оптимальність розподілу прибутку, платоспроможність, ліквідність, наявність власних фінансових ресурсів, раціональність розміщення основних та оборотних фондів тощо. Аудит фінансового стану підприємства підвищує достовірність комплексної оцінки та розширює напрями аналізу, що дозволяє підвищити системність діагностики фінансового стану. Основними завданнями проведення аудиту фінансового стану підприємства є [1, с. 10; 2, с. 55]: встановлення відповідності підприємницької діяльності вимогам чинного законодавства, перевірка повноти і своєчасності документального відображення діяльності, визначення рентабельності та фінансової стійкості, оцінка позицій на фінансовому ринку та конкурентоспроможності, аналіз ефективності використання капіталу, аналіз ділової активності, ліквідності, платоспроможності, виявлення можливості реструктуризації активів та фінансової реструктуризації тощо. Варто додати, що окрім переваг аудиту фінансового стану підприємств, в Україні існує низка проблемних аспектів, пов'язаних з наданням аудиторських послуг (рис. 1).

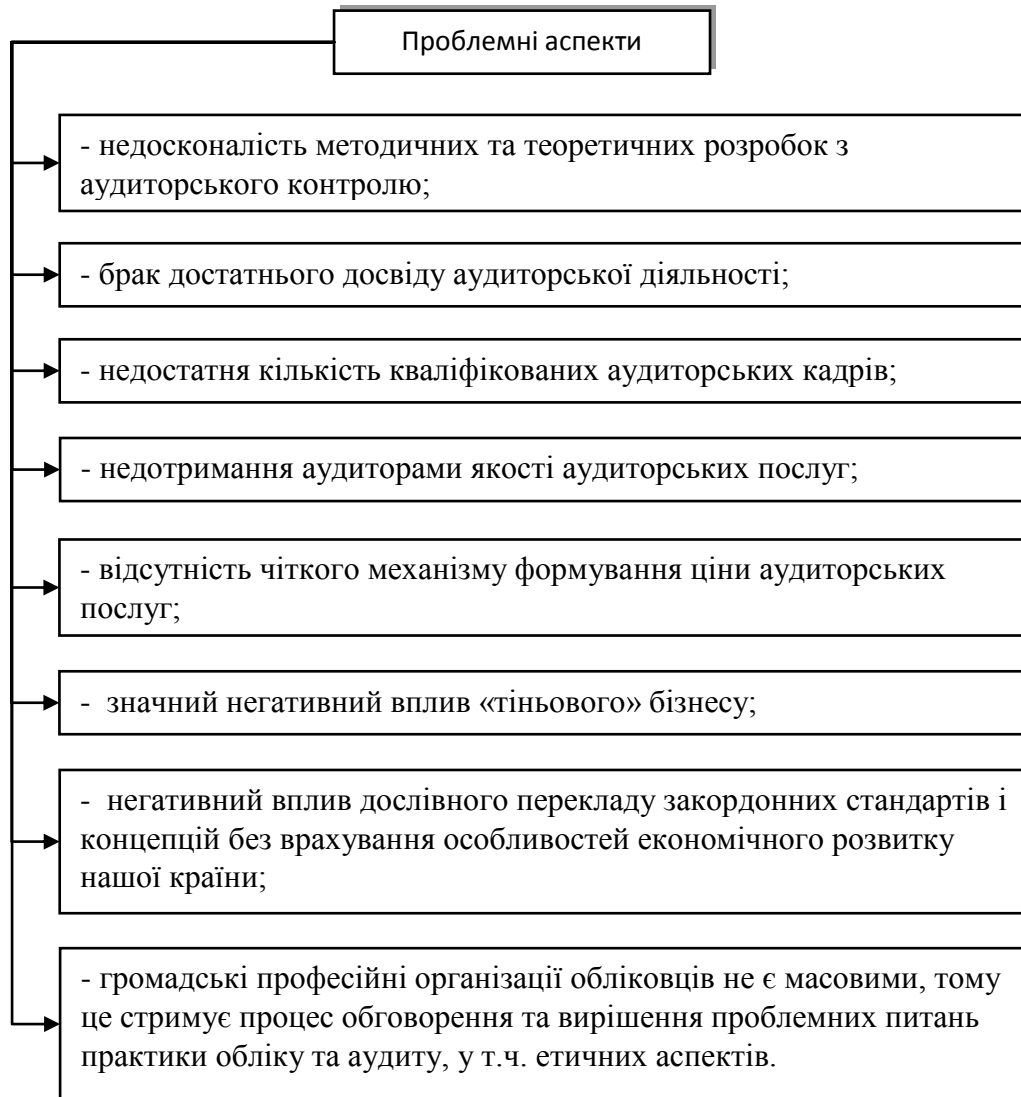

Рис. 1 Основні проблемних аспектів, пов'язаних з наданням аудиторських послуг*

* складено авторами на основі джерела [3, с. 326]

Висновки. В цілому, проведення аудиту фінансового стану підприємства дозволяє окреслити можливі та необхідні напрями його стабілізації, а саме: визначення оптимального співвідношення власного і позикового капіталів, переосмислення пріоритетів операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Принципово важливим є дотримання етичних аспектів при проведенні аудиту фінансового стану підприємства, що надає можливість розкрити реальний стан справ з можливостями подальшого розвитку, розробити та впровадити механізми антикризового управління.

Отже, проведення етичного аудиту фінансового стану підприємства дозволить підвищити рівень довіри та лояльності усіх зацікавлених сторін, а також побудувати позитивний імідж та бренд. Як наслідок, це призведе до фінансової стабілізації підприємства та посиленні конкурентоздатності у довготерміновій перспективі. Тому важливими є спільні дії аудиторів, професійних організацій та органів влади щодо популяризації аудиту фінансового стану підприємства.

Список використаних джерел:

1. Ковбич Т. М. Аудит звітності про фінансові результати: організація та методика: автореф. дис. ... канд. екон. наук :08.00.09 / Т. М. Ковбич; ДАСОА. – К., 2009. – 24 с.

2. Сарапіна О. А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення / О. А. Сарапіна // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Випуск 2. – С. 54-58.
3. Соболев В. М., Слюніна Т. Л., Розіт Т. В. Основні проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні / В. М. Соболев, Т. Л. Слюніна, Т. В. Розіт // БізнесІнформ. – 2013. – № 11. – С. 324-328.
4. Arel, B., Beaudoin, C. and Cianci, A. (2012). The Impact of Ethical Leadership, the Internal Audit Function, and Moral Intensity on a Financial Reporting Decision. *Journal of business ethics*, Vol. 109 (3), 351-366. DOI: 10.1007/s10551-011-1133-1
5. Ashbaugh, H. (2004). Ethical issues related to the provision of audit and non-audit services: Evidence from academic research. *Journal of business ethics*, Vol. 52 (2), 143-148. DOI: 10.1023/B:BUSI.0000035912.06147.22
6. Citron, D. and Taffler, R. (2001). Ethical behaviour in the UK audit profession: The case of the self-fulfilling prophecy under going-concern uncertainties. *Journal of business ethics*, Vol. 29 (4), 353-363. DOI: 10.1023/A:1010752209148
7. Conroy, S., Emerson, T. and Pons, F. (2010). Ethical Attitudes of Accounting Practitioners: Are Rank and Ethical Attitudes Related? *Journal of business ethics*, Vol. 91 (2), 183-194. DOI: 10.1007/s10551-009-0076-2
8. David, J., Kantor, J. and Greenberg, I. (1994). Possible ethical issues and their impact on the firm - perceptions held by public accountants. *Journal of business ethics*, Vol. 13 (12), 919-937. DOI: 10.1007/BF00881662
9. Hasnas, J. (2007). Up from flatland: Business ethics in the age of divergence. *Business ethics quarterly*, Vol. 17 (3), 399-426. DOI: 10.5840/beq200717339
10. Karcher, J. (1996). Auditors' ability to discern the presence of ethical problems. *Journal of business ethics*, Vol. 15 (10), 1033-1050. DOI: 10.1007/BF00412045
11. Khovrak, I. The impact of auditor's ethics on the quality of auditing the company's cash flows / Inna Khovrak, Tetyana Kozyarchuk // Technology audit and production reserves. – 2018. – Vol. 1, N 4(39). - P. 4-8. – Way of Access : DOI : 10.15587/2312-8372.2018.123334.
12. Lampe, J. and Finn, D. (1992). A model of auditors ethical decision-processes. *Auditing-a journal of practice & theory*, Vol. 11, 33-59.
13. Lebaron, G. and Lister, J. (2015). Benchmarking global supply chains: the power of the 'ethical audit' regime. *Review of international studies*, Vol. 41 (5), 905-924. DOI: 10.1017/S0260210515000388
14. Rodgers, W., Guiral, A. and Gonzalo, J. (2009). Different Pathways that Suggest Whether Auditors' Going Concern Opinions are Ethically Based. *Journal of business ethics*, Vol. 86 (3), 347-361. DOI: 10.1007/s10551-008-9851-8

Рецензент: д.е.н., професор Труніна І.М.